

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ

TAPETOVÉ VZORY

WALLPAPER DESIGN

Liberec 2013

Radek Dunovský

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA TEXTILNÍ

Fakulta textilní

Akademický rok: 2012/ 2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	Radek Dunovský
Osobní číslo:	T 10000368
Studijní program:	B3107 Textil
Studijní obor:	Textilní a oděvní návrhářství
Název Tématu:	Tapetové vzory
Zadávací katedra:	Katedra designu

Zásady pro vypracování bakalářské práce:

1. proved'te rozbor historie, kultury a společnosti 60. let. Zaměřte se na oblast zdobení stěn.
2. Popište techniky výroby a dekorování tapet.
3. Navrhněte soubor vzorů pro uplatnění na tapety, návrhy prezentujte ve vzorníku.
4. Dle realizačních možností natiskněte 3 tapetové vzory.

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. O právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 (školní dílo).

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne 8.1.2013

.....
Podpis

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych tímto poděkoval vedoucímu bakalářské práce panu Mgr. Janu Hegerovi z Katedry designu Technické univerzity v Liberci za odborné vedení mé bakalářské práce. Dále děkuji paní Doc. Ak. malířce Emilii Frydecké za konzultace ohledně grafické i obsahové stránky práce. Velký dík rovněž patří za konzultace paní Ing. Janě Drašarové Ph. D, Ing. Brigitě Kolčavové Sirkové Ph. D a také Ing. Janě Černé. V neposlední řadě děkuji Kateřině Štěpánkové za nafocení tapetových vzorků a firmě Vavex za vstřícnost, informace a realizaci tapetových vzorů.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá tapetovými vzory s inspirací 60. let. Teoretická část práce ukazuje pojmy, typy a rozdělení tapet. V druhé polovině této části je popsána společnost, dějiny, kultura a všeobecně móda, interiéry a design této doby. Poslední část práce se věnuje realizačním nástrojům a výstupům práce.

Klíčová slova:

Tapety, vzory, 60. Léta, interiér, dekór

Annotation

This thesis deals with wallpaper patterns inspired by designs from the 60's. The theoretical part defines the terms, types and design of wallpapers. The second part describes the social, historical, cultural and fashion aspects from this age as well as interiors and designs. The last part describes the actual realization and outputs.

Key Words:

Wallpaper, design, 60s., interior, decor

Obsah:

Úvod.....	7
1. Rešeršní část (Inspirační, ...)	8
1.2 Tapetový vzor.....	8
1.3 Tapety.....	8
1.3.1 Rozdělení tapet.....	9
Papírové tapety.....	9
Dřevovláknité přetíratelné tapety	9
Vliesové tapety.....	10
Sympaq.....	11
Vinylové tapety	11
Sklovláknité tapety	11
Fototapety.....	13
Textilní tapety	13
Bezešvé textilní tapety	14
1.4 Charakteristika 60. let 20. století.....	15
1.4.1 Společnost	15
60. léta v Československu	16
1.4.2 Kultura.....	17
Kultura v Československu.....	18
1.4.3 Design.....	19
1.4.4 Móda.....	20
1.3.4.1 Raná 60. léta.....	21
6.3. Druhá polovina 60. let.....	23
1.4.5 Interiér	24
Interiér v Čechách	25
1.4.6 Nábytek	25
1.5 Postmodernismus (1970 - ?).....	26
2. Praktická část.....	27
2.1 Inspirační zdroj.....	27
2.2 Návrh grafiky	31
2.3 Realizační nástroje	35
2.3.1 Tkalcovská dílna	38
Žakárový stroj	38
Tvorba žakárské tkaniny	38
2.3.2 Soutěž se společnostmi Saint Gobain Adforce	41
3. Závěr.....	43

Úvod

Předmětem této bakalářské práce je zpracování vlastních motivů a vzorů podobných těm, které se objevovaly v průběhu 60. let a jejich následné navržení do tapet dnešního interiéru. Zároveň je v práci popsána společnost, kultura, móda a dobové designy či trendy. Také jsou zde objasněny různé typy tapet, které se dnes vyrábí a nějaké informace o firmě Vavex, která je dnes jediným výrobcem tapet v České republice a zároveň realizátor tapetových vzorků k této práci.

Vybral jsem si tuto práci, protože mě 60. léta naprosto fascinují, a to nejvíce z hlediska muziky, poté také jedinečného životního stylu, módy a umění.

Také se mi velmi líbí oblečení, které se nosilo a které se zároveň hlavně v posledních letech vrací do módy. Toto oblečení se objevuje nejvíce u mladé generace, která se zabývá extrémními sporty nebo muzikou.

Lidé v „šedesátkách“ možná také kvůli nedávné druhé světové válce hledali nové životní styly a hodnoty. Celkově bych řekl, že se na chvíli objevilo něco zcela nového, revolučního a doposud neznámého.

1. Rešeršní část (Inspirační, ...)

Tato část práce je věnována definici základních pojmů (jako je tapetový vzor) a především studiu inspiračních zdrojů, které vycházejí z reálií 60. let 19. století, ať již se jedná o politickou, ekonomickou a zejména kulturní situaci. Touto historickou etapou se inspiroje řada prací, pro potřeby této práce bylo zkoumáno více zdrojů, ale zde jsou citovány ty, které autor považuje za zásadní a komplexní.

1.2 Tapetový vzor

Konvenční hledisko, jak chápat pojem tapetový vzor nebo tapeta je přímo vzor na tapetě určené k ozdobě zdí v interiéru.

Při současném rozšíření především internetu a dalších elektronických médií jsou často konvenční pojmy používány v nových souvislostech, což je případ i pojmu tapeta (tapetový vzor). V tomto smyslu je vzor, který se periodicky opakuje ve dvou nezávislých směrech. Z tohoto pohledu je tapetový vzor ornament, který je vytvořen nekonečným, symetrickým opakováním daného motivu ve dvou směrech. Tapetový vzor vyjadřuje ozdobu s jistým řádem. V 19. století se začaly rozvíjet matematické teorie ohledně tapetových vzorů. Pro tento matematický pohled na tapetové vzory nezáleží na motivu a barvě, ale na opakovatelnosti vzoru. Symetrie je shodné zobrazení, které zobrazuje motiv na sebe. Matematický aparát pro zkoumání těchto symetrií útvarů představili A. Bravais a Erlangenský program Felixe Kleina. První člověk, který popsal nekonečnost tapetových grup symetrií a stanovil jejich počet na sedmáct, byl E. S. Fjodorov. Tématikou se zabývali také umělci, jako například Maurits Cornelis Escher, který chtěl ve své tvorbě a grafice zachytit nějaké objevy či myšlenky. Spolupracoval s ním matematik B. Ernst a společně dokázali ilustrovat patnáct ze sedmnácti Fjodorových rovinných grup symetrií. Dodnes jsou Escherovy grafiky velmi populární, a to nejen mezi veřejností, ale i krystalografy a matematiky. [1]

1.3 Tapety

Interiérové tapety patří mezi nepraktičtější materiály, které slouží k vylepšení vzhledu interiérových stěn. Hlavní výhodou tapet je, že jsou v rolích dodávaným materiálem, který nepotřebuje žádné speciální ošetření. Velmi dobrá vlastnost tapet je, že mají optický efekt. Díky tomu můžeme nízkou místnost opticky zvětšit například tapetou obsahující svislé pruhy,

nebo světlou jednobarevnou tapetou. Vysoká místnost se bude zdát menší, pokud se použijí tmavé barvy nebo stěnu přerušíme bordurou.

1.3.1 Rozdělení tapet

Tapety dle materiálu, ze kterého jsou vyrobeny:

- Papírové tapety
- Dřevovláknité tapety
- Vliesové tapety
- Sympaq
- Vinylové tapety
- Sklovláknité tapety
- Fototapety
- Textilní tapety
- Bezešvé textilní tapety.

Papírové tapety

Tapety s hladkým nebo i strukturovaným povrchem. Papírové tapety jsou cenově nejdostupnější. Tyto tapety jsou z potištěného, raženého a mačkavého papíru. Může se také jednat o barevně vyvzorované, hladké papírové tapety, tak i o typy označované jako gravitované, hotové papírové ražby. Za kvalitní se považují dvojvrstvé ražené tapety označované jako duplexní. Tyto tapety se díky lehké omyvatelnosti a kratší životnosti hodí zejména do dětských pokojů. Je nutno je lepit na rovný podklad a lepidlo je třeba nanést jak na stěnu, tak také na tapetu. Kvalita papírové tapety se hodnotí podle hmotnosti obsažené suroviny:

- Lehké papírové tapety < 110 g/m²
- Středně těžké papírové tapety 110 – 140
- Těžké papírové tapety > 140 g/m²

[2] [4]

Dřevovláknité přetíratelné tapety

Dřevovláknité přetíratelné tapety neboli pestrukta je drsná vláknitá tapeta, která má v sobě dřevěné třísky. Lepidlo se nanáší na tapetu i stěnu. Pestrukty je přetírají interiérovými barvami.

[2]

Vliesové tapety

Vliesové tapety jsou nejmodernějším a nejoblíbenějším typem dnešních tapet. Jsou vhodné i do nejnáročnějších interiérů a jsou ceněny převážně pro svou jednoduchou aplikaci. Mají velmi snadnou údržbu a široké možnosti použití. Pro jejich výrobu se používá jednostranně impregnovaný vlákninový nosný materiál. Tento materiál je tvořen z buničiny a polyesterových netkaných vláken, která jsou spojena pojivem. Tímto procesem se dosáhne maximální rozměrové stability. Materiál se vyznačuje vysokou propustností vzduchu a vodních par. Velkou zvláštností vliesových tapet je to, že lepidlo se může nanášet buď jen na tapetu, nebo na stěnu. Tento druh tapet na rozdíl od papírových nevyžaduje čas na provhlčení a jsou bez problému použity ve vlhkém prostředí. Další výhodou je nenáročnost na údržbu a zakrytí drobných nerovností.

[2]

Obrázek 1: Vliesová tapeta v interiéru [13]

Vliesové tapety se vytváří:

- a) celoplošným vliesovým materiálem: vlákna se rozptýlí po celé tloušťce materiálu a na povrchu jsou potištěna
- b) materiál na vrchní vrstvě tapety je vinyl a na spodní vrstvě je vlies
- c) materiál na vrchní vrstvě je papír potištěn vzor, spojený se spodní vliesovou vrstvou.

[2]

Sympaq

Velmi hebký a pevný materiál, který je vyroben z celulózy. Na rozdíl od běžných vliesových tapet jsou tyto tapety zdravotně absolutně nezávadné a neobsahují PVC.

[2]

Vinylové tapety

Vinylové tapety jsou vhodné do všech typů interiéru. Mají vynikající překrývající schopnost a používají se na staré popraskané stěny.

Vrchní vrstva vinylových tapet obsahuje vinyl a spodní vrstvu tvoří papír. Tapety jsou nenáročné na údržbu. Lepidlo se nanáší na stěnu i tapetu. Nutnost samotné tapety provlhčit lepidlem na několik minut před samotným lepením.

[2]

Sklovláknité tapety

Sklovláknité tapety jsou dekorativní tkaniny, které tvoří plastický vzor. Jsou vyrobené bez použití alkalické skleněné příze a tuží se disperzními pojivy na vodní bázi. Skelný základ jim dává velkou mechanickou odolnost.

Jsou dobře omyvatelné a zároveň propouštějí páru, takže podkladový materiál může dýchat. Vyrábějí se nejen hladké, ale i v mnoha různých vzorových variacích. Mají bílou barvu a mohou se přetírat. Tyto tapety jsou vhodné pro alergiky i astmatiky. Jsou vyrobeny z anorganických látek, takže nevytváří prostředí pro bakterie a plísně či roztoče.

Dají se lepit na jakýkoliv povrch a tím pádem se využijí v jakémkoliv interiéru. Při aplikaci tapet se natře pouze zeď, na kterou se nalepí tapeta. Tapetu je možné opakovaně natírat a díky tomu bude interiér vždy působit jinak.

[2] [3]

Velmi mnoho různých zajímavých úprav těchto sklovláknitých tapet nabízí Firma Adfors Saint Global :

- z tradičního sklo- vláknitého materiálu
- sklovláknité tapety opatřené základním nátěrem, který při aplikaci ušetří jeden barevný nátěr
- sklovláknité tapety s homogenní vrstvou lepidla
- sklovláknité tapety se samolepící vrstvou (nepotřebují žádné lepidlo ani zařízení pro aktivaci)

[3]

Easy Paint / Tyto tapety jsou předem natřené pro snazší použití a ušetření pracovního času při aplikaci. Jsou dobré proti prasklinám a oděru. Přinášejí rychlou renovaci stěn a jsou snadně přemalovatelné i otíratelné. [3]

Easy Glue/ sklovláknité tapety opatřené homogenní vrstvou lepidla, která se aktivuje při kontaktu s vodou. Tyto tapety velmi výrazně ušetří pracovní čas při aplikaci tapet na zdi.[3]

Easy Fix/ sklovláknité tapety mají samolepící vrstvu, díky tomu není potřeba lepidla ani aktivačního zařízení. Rovněž zkrátí pracovní čas aplikace na zeď.

[3]

Další řada sklovláknitých tapet se zabývá zlepšením životních podmínek v domácnostech koncových uživatelů.

[3]

Patří sem tapety jako:

Clean Air/ sklovláknité tapety mají schopnost pohlcovat až 70% formaldehydu ve vzduchu. Zároveň s touto vlastností plní funkci ochrany stěn i stropů. Formaldehydy jsou škodlivé látky, které se nachází v ovzduší. Tyto látky velmi často způsobují různé bolesti hlavy, astma a další zdravotní potíže.

[3]

Mold X/ sklovláknité tapety ochraňují domácnost proti plísněm a bakteriím.

Bakterie a plísně často způsobují nemoci a různá podráždění. Množí se v teplém, ale i mokřém prostředí. Tyto tapety zaručují ochranu na povrchu stěn po dobu více než 10 let.

[3]

Novelio Thermal/ sklovláknité Tapety zlepšují životní podmínky prostředí tím, že zvyšují tepelný komfort. Pomohou v situacích, kdy jsou místnosti vystaveny velkým výkyvům teploty. Při vypínání nebo zapínání klimatizace či topení dochází k tomu, že se snižuje tepelný komfort, protože trvá nějaký čas, než je dosaženo požadované zregulované teploty.

[3]

Acoustic/ sklovláknité tapety jsou vysoce účinné pro pohlcování zvuku.

[3]

Fototapety

Jsou moderní osobité dekorace interiéru. Dokážou vytvořit perfektní dimenzi prostoru a danou místnost opticky zvětšit, vytvořit útulnější a nabíjet pozitivní energií. Jsou vytvořeny z fotopapíru a vliesu. Čistě papírové fototapety jsou dost silné a odolné i za mokra. Jsou velmi stabilní a ani při jejich navlhčení nemění své rozměry a neroztáhnou se.

[2]

Textilní tapety

Textilní tapety působí velmi reprezentativně, proto se najdou převážně v luxusních prostorech. Vyrábějí se tradičním způsobem, a to tak, že se na danou podkladovou vrstvu nanáší textilní vlákna. Jsou velmi drahé a náročné na údržbu. Vyžadují opatrné zacházení a odborný postup při instalaci na zeď. Dnes jsou převážně žádané do historických objektů nebo do luxusních interiérů.

[4]

Obrázek 2: Textilní tapeta v interiéru [14]

Bezešvé textilní tapety

Vnitřní povrchová úprava je složena z přírodních surovin, celulózy, různých minerálních látek a zušlechtěných přísad ze slídy, které dohromady vytvářejí zdravotně ekologicky nezávadnou povrchovou úpravu. Mají velmi dobrou tepelnou izolaci, také velmi dobře fungují jako zvuková clona, regulují vlhkost a mají také antistatickou úpravu proti prachu. Dalšími skvělými vlastnostmi je snadná údržba i odstranitelnost. Mohou mít širokou škálu vzorů, doplňkových komponentů a jejich kombinacemi. Hlavními materiály pro tyto tapety jsou bavlna, vlna, len, viskóza i různé barevné filtry. Tyto tapety lze aplikovat na všechny druhy podkladových materiálů, jako jsou omítky, panely, sádkartony i kovové plochy. Nehodí se do prostředí s vysokou vlhkostí a stykem s vodou. [4]

1.4 Charakteristika 60. let 20. století

Roky 1960 – 1969 (60. léta 20. století) , jsou obdobím určitého hnutí v oblastech kultury i politiky, které se projevují:

- velký růst dopravy, televizního, rozhlasového vysílání a průmyslové výroby,
- velký růst v umění a hudbě
- hnutí hippies, sexuální revoluce
- změna postoje k rasové segregaci
- vznik nových supervelmocí: USA a SSSR
- studená válka doprovázená jaderným zbrojením a dobýváním vesmíru
- válka ve Vietnamu
- šestidenní válka na Blízkém východě v roce 1967 Izraele a okolních arabských zemí
- pražské jaro 1968, které potlačilo liberizaci v Československu a zároveň uvržení do éry normalizace
- dokončení přestavby zemí poničených 2. světovou válkou je téměř dokončeno
- kulturní a společenskou revoltou mládeže, která je rozčarována konzumním způsobem života svých rodičů
- politické osamostatnění mnoha bývalých evropských kolonií.

[5]

1.4.1 Společnost

Vznikla společnost, ve které měl doposud každý své místo, byla velmi rychle nahrazena jinou, progresivnější, v níž byla příležitost pro mladé, ale jen nadané a zároveň bylo toto období už nebylo definováno minulostí. Bylo to období rychlé proměnlivosti, změny životního stylu a expanze dosavadních morálních kódů, které vedly ke sporům mezi mládeží a tradicionalisty.

Pro lidi 60. let v USA se stal v této době automobil, televizor, magnetofon i lednička běžnou součástí života moderního člověka. Mládež charakterizovaly džiny, Coca-Cola a rokenrol. Osobité hudební i umělecké počiny protestovaly proti rozmachu spotřební společnosti. Média byla doslova posedlá novými hodnotami, idoly a trendy. Moderní pop music byl nástroj revoluce a vytvoření identity mladých. Byla vydávána nekonečná řada desek a slovo „pop“ se stalo heslem pro jakýkoliv styl nebo zvuk spojovaný s mládím. Současně byla jakákoliv nově vydaná hudba, umění či móda tak dočasná událost jako třeba balíček od cigaret a tak postradatelná jako papírový kelímek.

Mladá generace byla v této době velmi významní spotřebitelé díky plné zaměstnanosti a rostoucímu bohatství jejich rodičů. Zároveň přišla velká populační exploze po druhé světové válce, která znamenala, že byla tato nová generace významným faktorem populace i z hlediska demografie.

Vzniklo také hnutí zvané Hippie. V 60. letech se tímto termínem označovali lidé, kteří se odtrhli od americké společnosti a vytvořili protikladnou kulturu. K této kultuře patřilo užívání drog, odmítání materialismu, volná láska, odmítání politiky vůči Vietnamu a víra, že se dá každý konflikt vyřešit v míru, klidu a spravedlnosti. Názorným příkladem byl rockový Woodstock festival. Ozvěna těchto hnutí byla patrná po celém Světě.

Došlo k celosvětové globalizaci, kterou způsobili právě Američané a celý svět si bere inspiraci z amerického životního stylu. Celkově také díky velkému poválečnému hospodářskému rozmachu vznikla i v Evropě konzumní společnost. Avšak i konzumní společnost má své stinné stránky: individualismus se prosazuje na úkor tradiční soudržnosti. Koncem 60. let se i evropská mládež prudce bouřila proti tomuto modelu společnosti, žijící v hojnosti, ve které veškeré životní hodnoty ustupují před materiálním uspokojením. Vznikaly také protesty vůči přetechizované společnosti, větší míře demokracie, pro rovnoprávnost žen a různé sexuální revoluce.

Politický vývoj byl v 60. letech pro západní Evropu určený do značné míry rychlým ekonomickým růstem a zlepšujícími se vztahy. Ve východní Evropě znamenala 60. léta naopak zpomalení hospodářství a zároveň utužení sovětské moci. Východní Evropa je pod vedením Sovětského svazu a dá se říci, že je odtržena od vlivu i kultury zbytku západního světa. Spor mezi západním a východním světem došel dokonce tak daleko, že vznikla „železná opona“, která mezi těmito dvěma bloky znamenala neprostupnou hranici. Tato hranice se nacházela na západní hranici NDR, Maďarska, Československa, Maďarska, ale i Bulharska a dalších zemí.

[6] [8] [9]

60. léta v Československu

V 60. letech se v Československu budoval socialismus. Rozhodující pro politický systém v této době pro vývoj společnosti bylo vedoucí postavení KSČ. Československé hospodářství nebylo schopno splnit nové společenské potřeby, zájmy a změnu životního stylu. V této době rostly nároky na bydlení, cestování, zájmy a ošacení.

Roku 1962 se růst národního důchodu zastavil a po tři roky klesal. Důvody byly v systému řízení hospodářství. Mezi hlavní příčiny patřila neschopnost ústředně plánovaného

hospodářství překročit svá omezení. V roce 1965 se podařilo tento hospodářský úpadek zastavit a i přesto hrozily další ekonomické otřesy. Od poloviny 60. let výroba stoupala, zemědělská družstva se upevňovala a rostly i příjmy pracovníků.

V této době proběhly velké změny v sociální struktuře. Panovalo reformní ovzduší, které mělo vliv na celou českou společnost. Mladí lidé měli nová životní měřítka a srovnávali se hlavně se Západem, který je velmi ovlivňoval.

Rozhodující pro politický systém v této době pro vývoj společnosti bylo vedoucí postavení KSČ. Ve straně se prohluboval spor, jak uskutečňovat její „vedoucí úlohu“. Požadovaly se změny v rámci existujícího politického systému. V roce 1968 šlo o reformy, které měly zdemokratizovat komunistickou zemi: Československo. SSSR byl velmi znepokojen, Polsko a NDR se obávaly šířící se nákazy. V noci z 20. na 21. srpna roku 1968 vpadla do Československa vojska Varšavské smlouvy – Sovětského svazu, Německé demokratické republiky, Polska, Maďarska a Bulharska. Vojenského zásahu se zúčastnilo přibližně na 300 tisíc vojáků, 800 letadel, 2 000 děl a 6300 tanků. Byla to největší vojenská operace v Evropě od druhé světové války. Šlo o agresivní čin směřující k okupaci Československa. Demokratická veřejnost na Západě s československým demokratizačním hnutím sympatizovala a sledovala jeho odpor proti okupaci. Česká společnost se velmi těžce smířovala s okupací a jejími důsledky. Tisíce lidí volily emigraci. Následovaly i stávky a odpory. Společnost se snažil vyburcovat i vysokoškolský student Jan Palach, který se 16. ledna 1969 veřejně upálil. První výročí sovětské okupace 21. srpna 1969 ukázalo znovu obrovský odpor a ulice českých měst se zaplnily demonstranty. Proti těmto demonstracím zasáhly bezpečnostní a milice, které chránily totalitní režim. Dokonce se v druhé polovině roku 1969 uzavíraly hranice, v zahraničí však v té době byly už tisíce a tisíce českých i slovenských emigrantů

[6] [7]

1.4.2 Kultura

Kulturu v 60. letech velmi poznamenal tragický prožitek války a rozdělení světa na dva protikladné společenské i politické systémy. Vzniklo mnoho děl s protiválečným a humanistickým obsahem. Mezi velmi známá literární díla patří například román amerického spisovatele N. Mailera s názvem „Nazi a mrtví“. Ve světovém písemnictví se prosadila i díla amerických prozaiků E. Hemingwaye, J. Steinbecka a dalších. Obdobně zněla například i francouzská tvorba plná myšlenkových i formálních výbojů. Patří sem například A. Caus, J.

P. Sartre a mnoho dalších autorů. K britské generaci „rozhněvaných“ patří například K. Amis aj. Osborne. Objevují se i sovětsí autoři, kteří ale museli překonat vymezené hranice sovětské ideologie. Tyto hranice překonal například A. Složenicyn, jehož tvorba odkryla stalinismus a odhalila jeho zločiny.

Ve výtvarném umění vytvořili nadčasová díla malíři jako S. Dalí, M. Ernst, M. Chagall, P. Picasso a další. Dosud přísnou hranici mezi uměním a věcmi pro denní spotřebu setřeli představitelé pop-artu A. Warhol a R. Liechtenstein.

Mezi mládeží rostl zájem o moderní hudbu. Komorní a symfonická hudba se vzdalovala a veřejnost více a více zajímal moderní pop. Její tvůrci zásadním způsobem ovlivnili mladou generaci. Patří sem skupiny jako Beatles, Rolling Stones a The Who.

Velmi se rozvíjela v 60. letech filmografie. Dominantní postavení měl americký film, kde se tradice westernů změnila v akční příběhy, které jsou založeny na kultu hvězd a vysoké profesionalitě řemesla.

[6] [7]

Kultura v Československu

Společnost se vyvíjela v této době dynamicky, aspoň z části ji poznamenala modernizace, prolamovala se její mezinárodní izolace, a to vše se spolu s jejími vnitřními problémy odráželo v kultuře. Pro mnoho lidí byla šedesátá léta zatím „nejšťastnější“ období pro českou kulturu v poválečné době. Byl o ni velký zájem, divadla byla plná, knihy v této době vycházely v desetitisícových nákladech, mládež žila „svou“ hudbou a celkově se rozvíjely všechny umělecké sféry. Dramatici, spisovatelé, publicisté znovu vystupovali i jako občané starající se o věci veřejné. Dokonce se to od nich ve společnosti čekalo. Byl také velký zájem o poezii a téměř každá sbírka se stala událost. V této době tvořili svá díla autoři jako Jaroslav Seifert, Vladimír Holan, Milan Kundera, Jiří Šotola a Vilém Závada. Próza se vrstvila a rozrůžňovala. Vpadli do ní autoři jako Bohumil Hrabal, Josef Hanzlík nebo Antonín Brousek. Ideologizace zasáhla i divadlo. Síť divadel se rozšiřovaly. Objevné divadelní postupy se během 60. let rozvinuly a daly českému divadlu evropský zvuk. V opozici proti „kamenným“ divadlům vznikaly také malé scény. Žánry se mísily – písničky, vyprávění scénky, satiry. Celkově to diváka zaujalo bezprostředností, nadšením a opravdovostí. Velkou osobností byl Jan Werich, který se uplatnil herecky i autorsky nejen na jevišti, ale i v televizních inscenacích. V roce 1968 se aktivně účastnil demokratického hnutí a následující normalizační režim se ho snažil z české kultury vyřadit, nebo ho pak získat. Velmi se rozvíjela také filmografie. Zrodila se československá „filmová vlna“, jedinečný

umělecký jev, který hluboce zapůsobil na tehdejší společnost a kulturu. Zasloužení měli především talentovaní režiséři. Nepřehlédnutelným vkladem přispěli scénáristé, kameramani a herci, kteří patřili k evropské špičce. Dva tehdejší filmy dostaly prestižní americkou cenu, Oskara: film Jána Kanára a Almara Klose *Obchod na korze*, a v roce 1966 film Jiřího Menzela *Ostře sledované vlaky*.

Dobrou kvalitou se prokazovalo i české koncertní umění. Podléhalo také politickým vlivům, což způsobovalo emigraci mnoha skvělých umělců. V 60. letech se také v architektuře realizovala řada obytných souborů, které pomáhaly k řešení bytových problémů. Vynikající architektonická představovaly i rekonstrukce Pražského hradu, pražských Emauz a také objekt televizní věže a hotelu na Ještědu v Liberci. Také česká věda měla celosvětové úspěchy. Otto Wichterle v letech (1954 – 1961) došel k objevu hydrogelů a kontaktních čoček. Wichterle byl tvůrcem více než 150 patentovaných vynálezů. V akademických ústavech se v 60. letech nejvíce pracovalo na ekonomické reformě, novými metodami se analyzoval také společenský vývoj. Tyto akademie také přispěly ke kritickému ovzduší ve společnosti, které způsobilo později hlubší reformní zásahy.

Ve sportu se využívaly tradice sokolských sletů opírající se také o rozvětvenější rozvoj různých sportovních odvětví. Nejoblíbenějším sportovním odvětvím byla kopaná a hokej. Celou českou kulturou zatřásl rok 1969, kdy vpadla do Československa vojska pěti států Varšavské smlouvy.

[6] [7]

1.4.3 Design

Uprostřed šedesátých let nastal okamžik, kdy došlo k nasycení základních potřeb člověka. Pro zvýšení poptávky bylo nutné nabídnout změnu, aby lidé opět něco chtěli. Designéři a návrháři se stali daleko důležitější pro produkci výrobků a design se nezabýval už jen funkcí, trvanlivostí a spolehlivostí, ale začal zahrnovat i jakousi identitu a módnost. Šedesátá léta byla zkrátka prostoupěna změnou. Pokrok byl považován za nevyhnutelný a žádoucí.

Údajný duch pokroku byl zachycen na počátku této dekády, když mladý prezident Spojených států John F Kennedy prohlásil větu: „Věřím, že tento národ je schopen dříve, než tato dekáda skončí, dosáhnout toho, že vyšle člověka na Měsíc a dostane ho bezpečně zpátky na Zem.“ Žádné jiné projekty nebyly v této době pro člověka tak monumentální. Časopis *Vogue* v roce 1959 konstatoval, že slovo „mladý“ je velmi přesvědčivým slovem pro módu, umění, muziku a celkově pro styl života. V barevné příloze *Sunday Times* roku 1962 se objevil v rubrice

o designu pro život článek, ve kterém bylo psáno: „Ubohý design se stal cílem pro každého, kdo si chce hodit cihlou: s dobrým designem se zachází jak s nějakou posvátnou krávou. Postoj k funkčnosti se ubírá ke stejné úrovni absurdity; testování se mění v posedlost. Jsou chvíle, kdy člověk touží koupit si něco vyloženě ohavného a naprosto nefunkčního.“ (viz. [9]). V podstatě šlo o útok na skandinávský vkus padesátých let a teoreticky rozumný, objektivní vyráběný design, zkoumaný testováním zboží v časopisech. Koncem tohoto desetiletí byl už design přijímán celými vrstvami středních tříd a našel si svou cestu do jakéhokoliv interiéru a domácností. Transformace ale byla přesto pořád nutná.

[9]

1.4.4 Móda

„Co představuje módu?“ ptal se v roce 1959 časopis Vogue. „Dekoraci? Zbroj? Náladu společnosti?“ (viz. [9]). Ať už by byla odpověď jakákoliv, časopis uvažoval, že pro miliony pracujících teenagerů jsou nyní šaty a oblečení největší zábavou v jejich životě. Zároveň se jednalo o jakýsi symbol nezávislosti a znak určité věkové skupiny. Mladí lidé se stali ohniskem zájmu módy a zároveň se už od počátku šedesátých let začaly měnit módní inspirace. Kupci módy odmítali „dobrý vkus“ a pařížské salóny již zaznamenávaly konkurenční autority. 60. léta dvacátého století nám přinesla v módě mnoho různých trendů a stylů, které způsobily doslova převrat. Tyto trendy se vyznačovaly nespoutaností a elegantními střihy. Není žádnou novinkou, že mnoho současných módních stylů se velmi často inspiruje módními léty minulého století a současní návrháři proto vycházejí i z let šedesátých. Co nám ohledně módy a trendů 60. léta 20. století přinesla? 60. léta jsou léty, která v sobě odrážejí mnoho různých hnutí a zároveň doba, která doslova „rozbila“ mnoho módních konvencí a tradic.

Velmi často to byli právě hudebníci, například Beatles, kteří měli obrovský vliv na společnost i módu v těchto letech. Mladí lidé pak automaticky chtěli vypadat podobně, jako jejich idoly, tak často volili stejné účesy i oblečení.

[9]

Obrázek 3: The Beatles, nejvýznamnější rocková kapela všech dob [15]

V souladu s duchem této doby se stala móda předmětem veřejného debaty a zájmu. Mary Quant navrhla minisukni, Jackie Kennedy představila specifické líčení s umělými řasami a čepičku okrouhlého tvaru, jež se stala populární hlavně právě v 60. letech. Zatímco se tehdejší módní designéři soustředili na barvy a tóny, menší důraz kladli na módní doplňky. Lidé se oblékali do modelů oblečení s psychedelickými potisky. Celkově bylo oblečení charakteristické pro své výrazné barvy a nerovnoměrné vzory. Tato dekáda přinesla spoustu dalších světových návrhářů. Patří sem jména jako Pierre Cardin, Emanuel Ungaro, Paco Rabanne, nebo také Sonia Rykiel.

[9] [10]

1.3.4.1 Raná 60. léta

Móda raných 60. let odrážela v eleganci první americké dámy, „Jacqueline Kennedy“. Ženy se začaly oblékat do kostýmků pestrých pastelových barev, jednoduchých geometrických šatů, známých jako košilové šaty. Oděvy této doby byly také charakteristické nezvykle velkými knoflíky. Večerní róby charakterizovaly široké sukně, které měly povětšinou hluboké dekolty a útlý pas. Mezi ležérními modely pro dívky a ženy se objevily známé kapri kalhoty. Velice módní byly v tomto období jehlové podpatky.

Britská návrhářka Mary Quant ztělesňovala novou náladu v módě šedesátých let. Roku 1962 vyjela do USA, kde byla neobyčejně úspěšná a přispěla k ustavení vedoucí role Velké

Británie ve světě módy. Byla to doba, kdy byla obrovská potřeba inovací a módních doplňků. Mladí už byli unavení z oblečení, které nosili rodiče, a okolnosti zrály pro vývoj, při kterém s rostoucím trhem rostli také návrháři. Píše se rok 1964 a Mary přinesla ženám po dnes slavné minisukně, které byly po dobu 60. let nošeny snad každou mladou dívkou v západním světě. Známa byla i svým přínosem dámského kalhotového kostýmu. Velmi populární byly také minišaty, charakteristické svým „áčkovým“ tvarem sukně. Zároveň byly také populární šaty bez rukávů.

Obrázek 4: britská návrhářka Mary Quant [16]

Téhož roku 1964 představil francouzský módní návrhář Andre Courreges svůj „vesmírný look“ v čele s kalhotovými kostýmy a bílou obuví, které byly osobité svými fluorescentními barvami.

Dalšími typickými představiteli mladých návrhářů jsou Sally Tuffinová a Marion Foavelová. Tyto dámy se velmi rychle proslavily počátkem šedesátých let a zároveň obě opustily londýnskou Royal College of Art se slovy: „Nemusíme být elegantní; stačí být směšné.“ Tyto návrhářky nechtěly diktovat nové trendy, ale chtěly nabízet zákazníkům jen věci, které by samy nosily.

Na scéně se také objevila Laura Ashleyová s látkami s květy pro interiéry i oblečení.

Energie a pohyb byly symboly módy a mládí této dekády. Časopis Vogue snil o „oblečení kosmického věku, které se dá zmačkat a dát do úzkého prostoru i třeba na dlouhou cestu a poté se vytáhne ze zavazadel dokonale svěží.“ Tato citace perfektně vystihla aspekty této doby zmíněním o kosmu, cestách, vzrušení, pohybu, rychlosti a vědy. Móda doby měla sloužit současnému životnímu stylu, který nedopřával čas k převlékání v různých příležitostech kvůli povinnosti vyhovět konvenci a tradicím. Šlo o to si obléknout šaty, ve kterých se bude zkrátka člověk cítit dobře celý den a zároveň na jakémkoliv místě.

Sexappeal byl v této době prioritou číslo jedna v dámském návrhářství. Dovedlo se to až k takovým extrémům, kam patří móda „ nahoře bez“ z roku 1964, jíž se dostalo velké popularity, ale existovaly i přijatelnější oděvy s prostřihanými i síťovanými díly.

Od dámského oblečení se čekala přitažlivost a od pánského doposud reprezentativnost a společenské postavení. Teď se však objevily denimové zelené kalhoty, fialové košile, pestře barevné boty, a časopisy psaly o přebírání nápadů z módy dámské.

Oproti kapri kalhotám z raných šedesátek se začaly nosit kalhoty zvonové. Tyto kalhoty se od kolen dolů postupně rozšiřují. Většinou se kombinovaly s šifonovými blůzkami, rolákovitými svetříky a topy.

Pro běžné denní nošení si lidé oblékali krátké plastické pláštěnky a barevné kabátky. Různobarevné modely obleků byly poprvé populární v úzkých střízích. Obvod v pase u ženského oblečení se stával neoznačitelný a délky oblečení se zkracovaly.

Co se týče modelů bot, velmi se nosily sandály a lodičky s nízkými podpatky. Boty a kozačky byly často vyrobeny z lakované kůže a vinylu.

[9] [10]

6.3. Druhá polovina 60. let

Období konce 60. let se rok co rok objevovaly předpovědi, že minisukně nepřežijí zimu, ale takový přístup přehlížel důležitější funkce šatů. Na konci těchto let začalo být populární maxi ale mini to nevytlačilo. Také v těchto letech vzniklo hnutí dětí květin, hippies. Tato pozdní 60. léta tak byla osobitá svým unisexovým hippie lookem. A to zapříčinilo samozřejmě obrovský dopad na celosvětovou módu.

Nosily se volné a pohodlné modely oblečení, zvonové kalhoty, ošoupané džíny, batikované látky, květinové vzory, barevné látky. Velmi oblíbené byly v neposlední řadě korálky a také dlouhé vlasy.

Módní designéři měli snahu vytvářet oděvy, které byly pro mladou generaci dospělých lidí co nejpříjemnější a nejpohodlnější. Muži i ženy nosili kalhoty střižené do zvonu, batikovaná trička a oblíbené byly také pásky či šátky kolem čela.

Populární obuví byly sandály. Často se však chodilo na boso a ženy nenosily podprsenky. Pozdní šedesátá léta tvořily třásňovité vestičky, splývavé kaftany, šátky, náramky a přívěšky. Na konci 60. let se do oblečení dostaly také animální zvířecí potisky.

[9] [10]

1.4.5 Interiér

V domácnostech 60. let byly nejvíce oblíbené tmavé zelené, růžové, žluté ale i oranžové odstíny, které byly velice populární pro koberce, záclony, polštáře i sedací soupravy. Velmi se používala různá vzorování, pruhování i motivy pestrobarevných květin (viz obr. 5).

Velký vliv v designu tehdejších interiérů měl designer David Hick, který používal jasné barvy inspirované Indií. Také velmi používal psychedelické vzory a to zejména koncem 60. let v období hippies.

Obrázek 5: Květinový vzor [17]

Další velice známou interiérovou designerkou 60. let je Dorothy Draper. Tato dáma velmi často kombinovala matné bílé materiály s leskle černými.

Do interiérů v 60. letech doslova valí plastové věci. Tyto plastové věci získaly velkou popularitu. Byly velmi lehké, snadno tvarovatelné, rychle vyrobené a v neobvyklých odstínech. Do interiérů této doby jednoznačně také patřily vestavěné skříně, talířové lustry a také stojanové lampy s kornoutovými svítidly.

Novým středem domácností se stávala televize a rozhlasové přijímače, které měla snad každá domácnost. Nastoupil obrovský rozmach techniky a různých domácích spotřebičů, které zaplavily postupně všechny domácnosti.

[9]

Interiér v Čechách

V českých domácnostech také dochází k velkým změnám a vzniká nový dekorativní styl zvaný „brusel“. Tento styl byl z velké části ovlivněn poválečnou kosmickou a sputnikovskou euforií a také popularitou v umělé hmoty, oblé tvary a pastelové barvy. Jejich podoba spojovala funkčnost a dekorativnost, na níž se podíleli tehdejší výtvarníci.

Termín „bruselský styl“ se objevil v počátcích 60. let také jako negativní kategorie při hodnocení nových městských obchodních a reprezentativních interiérů, protože vedle kvalitních realizací vznikaly v masovém množství nevkusné, pestré, samoučelné a vyzdobené prostory, jejichž úroveň sestupovala pod hranice dobrého vkusu.

Nové tvary nábytku se u nás objevovaly velmi málo díky nepružné socialistické velkovýrobě svázané státním plánováním. Mnoho dobrých nábytkových návrhů se dočkala většinou jen výstavy nebo ocenění. Celkový moderní design u nás vznikl jen ve výrobních družstvech pro malosériovou výrobu.

[11]

1.4.6 Nábytek

Nábytkoví designéři této éry sledují malíře a sochaře v objevování nových tvarů a forem používáním nových materiálů. Byl to velmi troufalý věk nábytkářských experimentů, který odstartoval již v padesátých letech, kdy nové materiály a myšlenky vedly k designům s vysokou individualitou. Velmi oblíbeným materiálem se stal například laminát, který vedl k různým designům židlí. Masový vkus dekády byl v počátku šedesátých let ještě pořád naladěný na „koloniální“ a pseudostarožitné styly. Nastupující mladí designéři ale považovali tento vkus již za společensky neúnosný. Hledali nábytek, který bude moderní a atraktivní.

Design v domech příslušníků střední třídy tohoto období objevoval skandinávský nábytek. Tento nábytek byl společností vnímán jako lehký a optimistický. Byl charakteristický chladnými barvami, rafinovaností a vypadal přirozeně. Kulturní změny z počátku 60. let znamenaly, že dokonce i moderní skandinávský design se dočkal kritiky.

Nastal také obrovský boom výstavby budov, jako jsou univerzity a nemocnice, kde se velmi často zařizoval „sestavovací“ nábytek. Tento nábytek měl vyměnitelné prvky, takže jeho výroba byla levná a snadno vyměnitelná. Ve srovnání s normálním nábytkem byl daleko levnější, snadno skladovatelný a bylo ho možné získat okamžitě. Nevýhoda tohoto nábytku byla, že měl velmi konvenční vzhled.

Nejucelenější příklad módního nábytku šedesátých let jsou takzvané „papírové“ židle, což znamenalo, že jsou vyrobené z vrstvené lepenky s několika laminacemi, aby byl povrch omyvatelný a vydržel alespoň šest měsíců. Tyto židle byly často dekorovány barevnými vzory.

Oblibu měl také nafukovací nábytek, který podporoval popové charakteristiky mládeže a módy. Doba směřovala k výrobě jednoduššímu nábytku, které se už nedalo zastavit. Dokladem směřování k levnějšímu nábytku byly „fazonové pytle“. Byla to křesla, která obsahují plastové granule nebo polyesterové kuličky, které se přizpůsobovaly tvaru těla sedícího. V nábytkářském designu po dobu celého desetiletí vedla Itálie, kde tvořili designéři jako Vico Magistretti, Joe Colombo a Tobia Scarpovi. Tito designéři upevňovali svou pověst elegantním a odvážným nábytkem. Většina trendových křesel pocházela z Evropy, nejvíce z Itálie.

Počátkem 70. let skulpturální inovace začaly pomasínat, částečně to mohlo být zapříčiněno vlnou změn nálady, zaviněných energetickou krizí. Ovšem už koncem 60. let se designéři vzdalovali od nábytku, který považovali za poloumělecké díla, a více soustřeďovali svou pozornost na celkové životní prostředí.

[9]

1.5 Postmodernismus (1970 - ?)

Slovo „postmoderní“, původně znamenající „pozdější než moderní“, se stalo předmětem mnoha diskuzí. Tento termín má nedůvěru v modernistické teorie a přístupy k designu. Každý tento pojem vnímal trochu jiným způsobem, a proto existuje mnoho různých názorů. Někdo to mohl chápat jako odmítnutí univerzálních jistot moderního světa ve prospěch dočasného a moderního, jiní autoři, jako třeba marxista Frederic Jameson, viděli postmodernismus jako formu amerického imperialismu či multinárodního a spotřebitelského kapitalismu.

Na poli designu se definice postmodernismu ve své užitnosti mění a vzniklo mnoho a mnoho publikací, jako například Learning from Las Vegas napsané architekty Denisem Scottem Brownem a Stevenem Izenourem v roce 1972. Ve skutečnosti zrod definic postmoderního designu leží vlastně v rukou architektů, historiků a teoretiků.

[9]

2. Praktická část

Nejdříve bylo pro tuto práci nutné prostudovat dobové tapety, motivy, vzory a interiéry. Velmi pomohla odborná literatura, ve které bylo vše důležité popsáno a zobrazeno. Mnoho informací o designu i jeho historii jsem čerpal z knih *Decorative art 60's* nebo *Dějiny užitého umění*. Dále jsem čerpal svou inspiraci také ze starých dobových fotografií interiérů, oblečení a dokonce i z motivů kytar této éry.

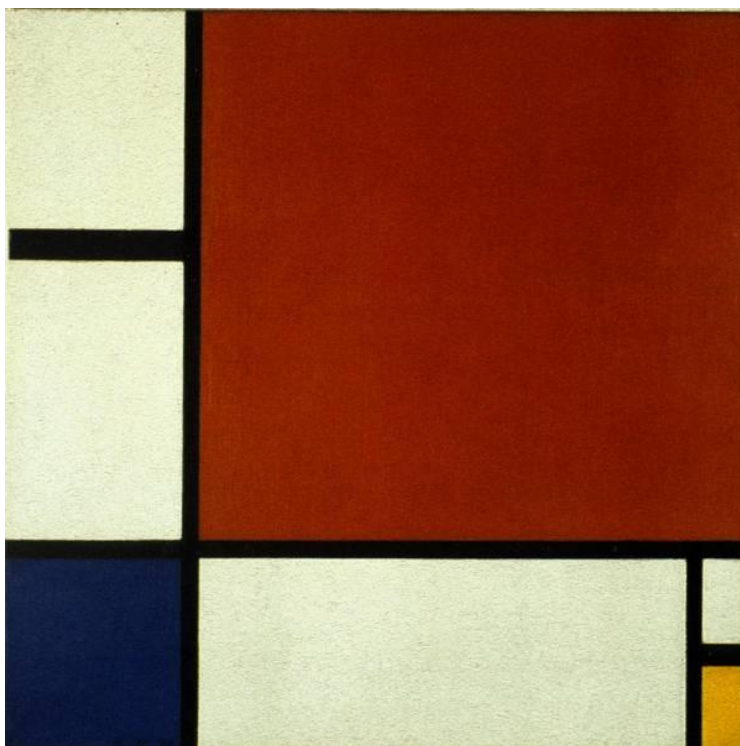
2.1 Inspirační zdroj

Tyto vzory šedesátých let jsou charakteristické svými doslova „futuristickými“ tvary, výraznými pastelovými barvami v pružích nebo vzorech. Velmi častým motivem zde bývá květina, zvířecí motivy nebo geometrické tvary. Velmi mě například zaujal tento motiv, který měl v 69. roce na festivalu Woodstock James Hendrix Marshall na svém kytarovém řemenu (obr. 6).

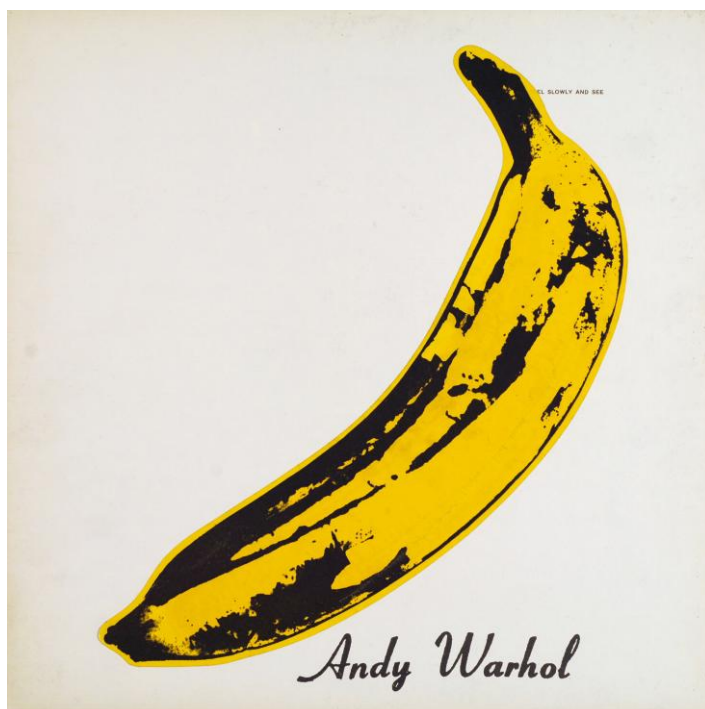
Obrázek 6 : Jimi Hendrix na festivalu Woodstock (1969) [18]

Také mě zaujaly tyto motivy nizozemského malíře Pieta Modriana, které jsou velmi podobné geometrickým vzorům let šedesátých.

Obrázek 7: Barevná kompozice Pieta Modriana [19]

Další inspirací pro mě byly také prvky z pop artu 60. let.

Obrázek 8 : Design banánu od Andyho Warhola [20]

Velký význam měl v “šedesátkách” motiv kruhu, který se objevoval po celou tuto éru.

Obrázek 9: Kruhové tapety v interiéru [21]

Květinové motivy byly v kosmickém věku velmi oblíbené a používaly se ve všech směrech užitého umění.

Obrázek 10: Květinové motivy [22]

Gibson Hummingbird “ Kolibřík” , který byl postaven firmou Gibson v roce 1960. Tato kytara je charakteristická svým pickguardem zaplněným motivy rostlin a kolibříků. V dnešní době je to jeden z nejvyhledávanějších sběratelských kousků a take na ní hrály legendy jako Keith Richards nebo Bruce Springsteen.

Obrázek 11: „ Hummingbird“ Motiv kolibříka[23]

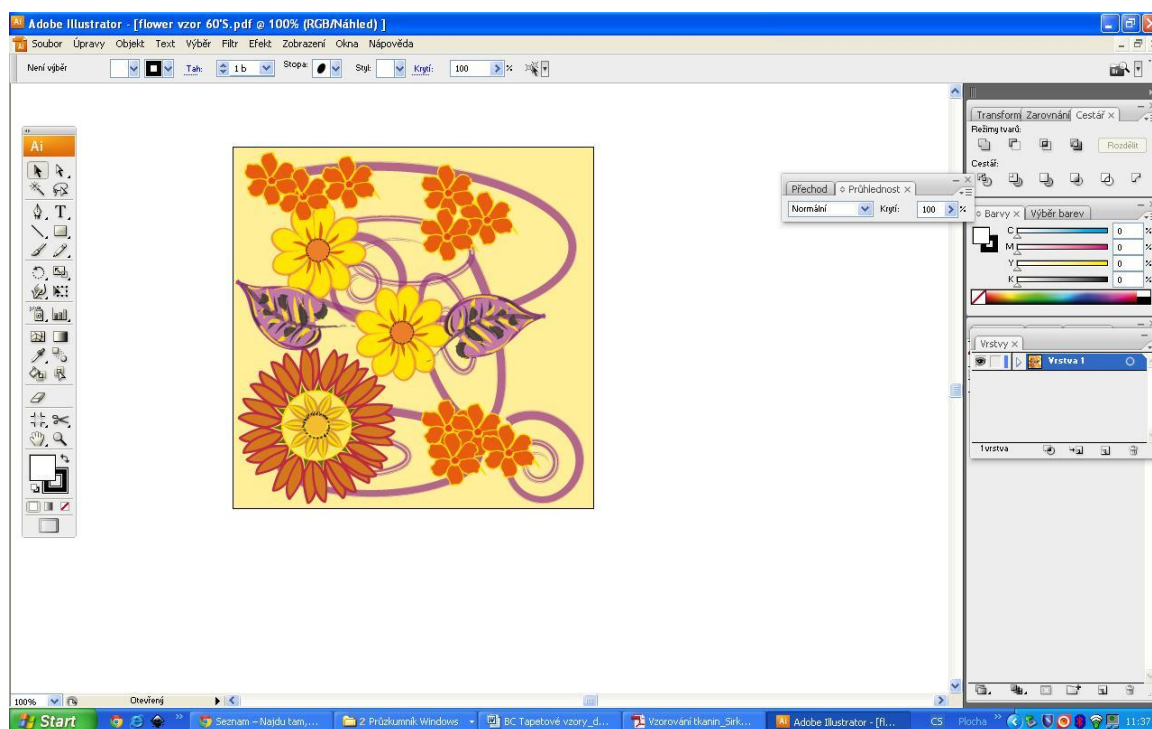
Pro realizaci samotných tapet jsem oslovil firmu Vavex, která je dnes již jediným českým výrobcem a která zejména v posledních letech se svými tapetami velmi bodovala na světovém veletrhu Heimtextil, který se koná každým rokem v německém Frankfurtu. Právě pavilón tapet ve Frankfurtu patřil k jednomu z nejnavštěvovanějších. Vavex je česká firma, která byla založena v roce 1990. Tato firma je dnes jediným výrobcem tapet v České republice. Sídlo firmy se nachází v Příbrami. Současně tato firma vlastní síť maloobchodních prodejen a vlastní továrnu v Teplicích. Firma se zaměřuje především na výrobu tapet a jejich prodej. Dále firma nabízí vybavení koupelen pod obchodní značkou Království koupelen a prodej sortimentu podlahových krytin a doplňků pro interiéry pod sekci Království interiérů. [2]

Nové podněty mi dala také účast v soutěži, kterou vyhlásila Fakulta textilní Technické university v Liberci ve spolupráci s firmou Saint Gobain Adforce CZ. Zadáním k této soutěži bylo vymyslet zajímavý námět, jak využít neotřelý design textilie pro konkrétní bytový prostor. Soutěž byla zaměřena na výtvarné i technologické zpracování návrhů, které by se daly použít jako sklo laminátové tapety.

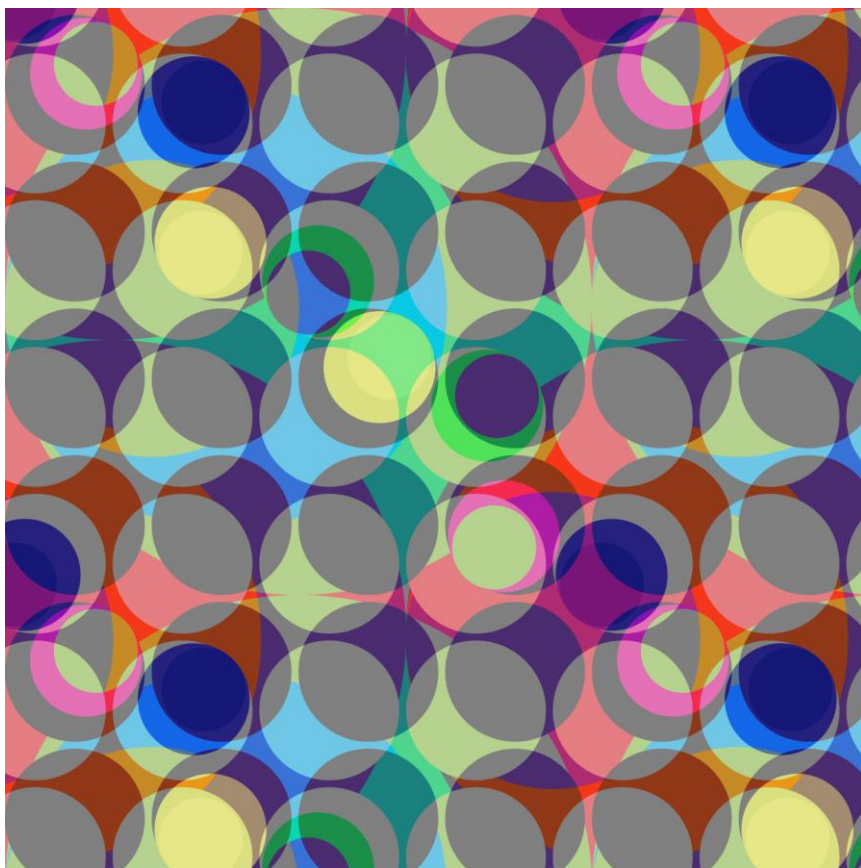
Další zajímavé zkušenosti mi dal také předmět vyučovaný na FT TUL „Vzorování tkanin“, díky kterému byly mé návrhy realizovány na žakárském tkacím stroji v jednotkových i víceútkových tkaninách, zároveň by se daly tyto tkaniny použít jako textilní tapety do moderních luxusních interiérů.

2.2 Návrh grafiky

S inspirací zmíněných motivů jsem začal tvořit svou vlastní grafiku. Pracoval jsem v grafických programech Adobe Ilustrátor a Adobe Photoshop. Nejvíce se využilo vektorového programu ilustrátoru, ve kterém vznikly veškeré vzory. Adobe Photoshop poté sloužil na drobné finální úpravy těchto vzorů a zároveň pro jejich následné rozložení do plochy, raportování a simulace v interiérech. Vytvořil jsem kolem 120 různých grafik, ze kterých se po odborných konzultacích s paní Frýdeckou a panem Hegerem na katedře designu vybralo 5 nejzajímavějších.

Obrázek 12: Tvorba grafiky v programu Adobe Ilustrátor

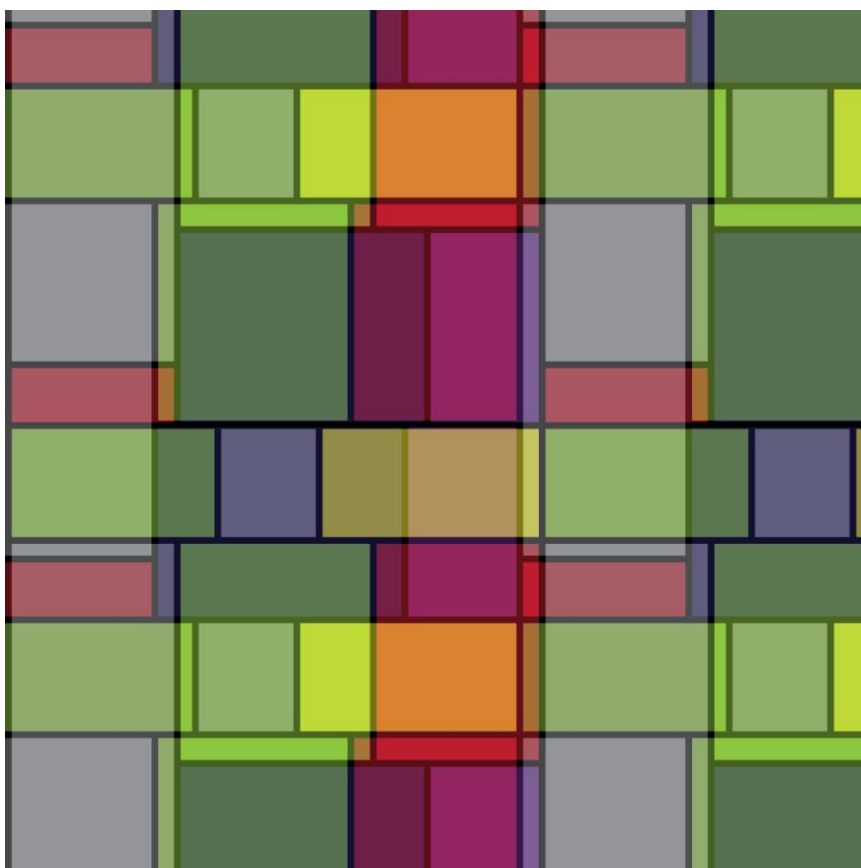
Obrázek 13: Kruhový vzor

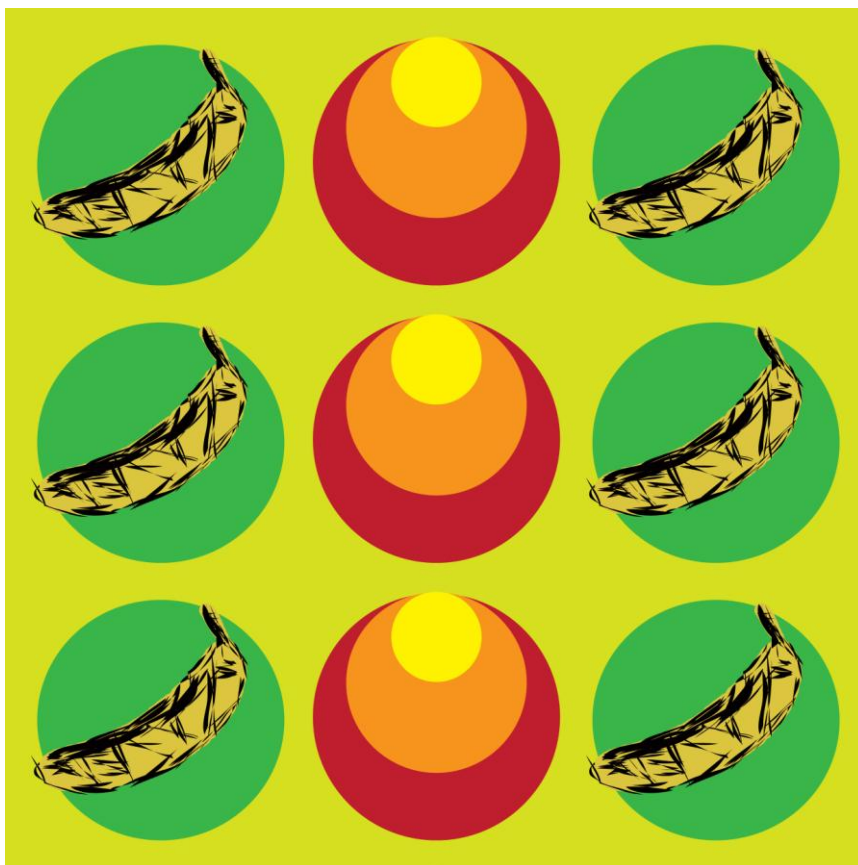
Obrázek 14: Květinový vzor

Obrázek 15: Vzor s kolibříky

Obrázek 16: Vzor inspirovaný Modrianem

Obrázek 17: Vzor s banány a kruhy

2.3 Realizační nástroje

Firma Vavex se mnou perfektně spolupracovala a zároveň zrealizovala pět mých grafických návrhů (viz. obr.) formou fototapety vzorků velikosti 45x 45 cm v papírové úpravě. V jiných úpravách nebylo možné tapety zrealizovat, protože by pro výrobu byl nutný tisk na speciální válce a výroba by byla časově i finančně velmi náročná. Tyto vytvořené vzorky se nafotily v prostředí poslední doposud stojící budovy bývalé Textilany v Liberci.

Obrázek 18: Kruhový vzor v Textilaně

Obrázek 19: Květinový vzor v Textilaně

Obrázek 20: Vzor inspirovaný Modrianem v Textilaně

Obrázek 21: Banánový vzor v Textilaně

Obrázek 22: Vzor s kolibříky v Textilaně

Obrázek 23: Detail vzoru s kolibříky

2.3.1 Tkalcovská dílna

Žakárový stroj

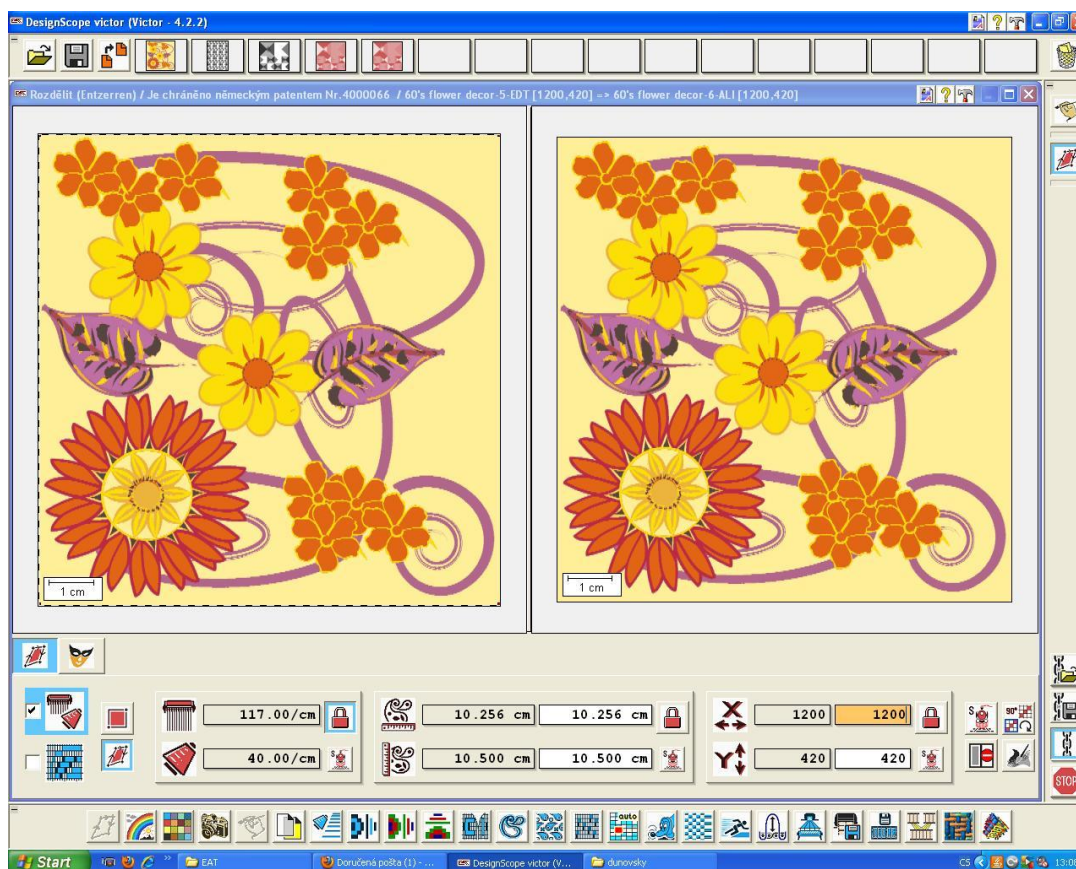
Vzorování tkanin na žakárském stroji je výroba tkanin s velkým počtem různě vázajících nití ve střídě vazby. Velikost vzoru je zde omezena počtem platin žakárského stroje. Počet útkových nití je zde neomezen. Vše je dnes řízeno mikropočítačem.

[12]

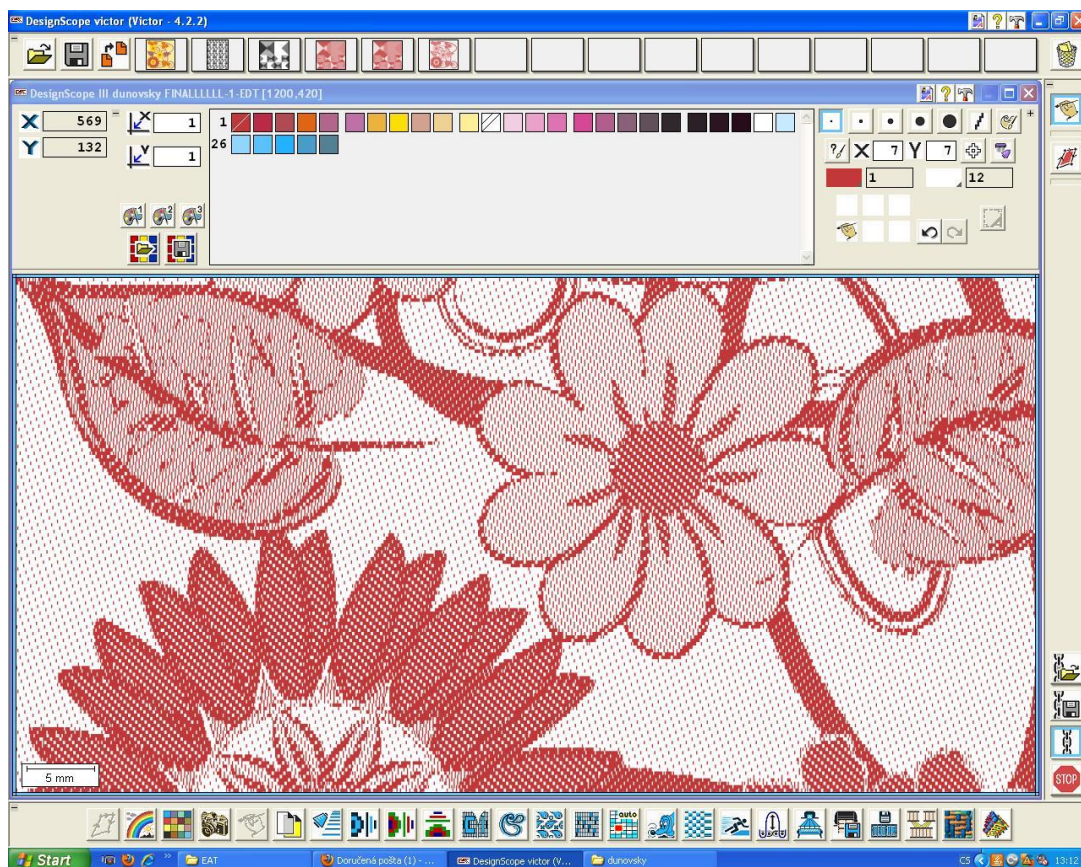
Tvorba žakárské tkaniny

Pro žakárské tkaniny jsem použil vlastní vytvořenou grafiku, kterou jsem vytvořil v programech Adobe Illustrator a Adobe Photoshop. Jedná se o stejné motivy (viz obr.), které mi zrealizovala firma Vavex s.r.o. Tuto grafiku jsem poté vložil do EAT systému (Design Scope Victor), což je počítačový program pro vytvoření žakárských tkanin. Zde bylo jako první krok důležité danou grafiku upravit do základních rozměrů vzhledem k dostavě a počtu platin žakárského stroje. Druhým krokem bylo zredukovat počet barev ve vzoru, který se poté musel nahradit atlasovými vazbami. Poté bylo nutné očistit kontury a místa, kde do sebe přecházejí dvě různé vazby, aby vzor netvořil chyby. Toto byl nejpracnější a nejdéle trvající krok. Pro složitost těchto vzorů bylo nutné několikrát utkat vzorek a poté následně opět

doladit chyby v EAT systému. Tyto vzory se tkaly na žakárském stroji na katedře textilních technologií (KTT).

Obrázek 24: Parametry vzoru pro žakárský stroj na katedře textilních technologií

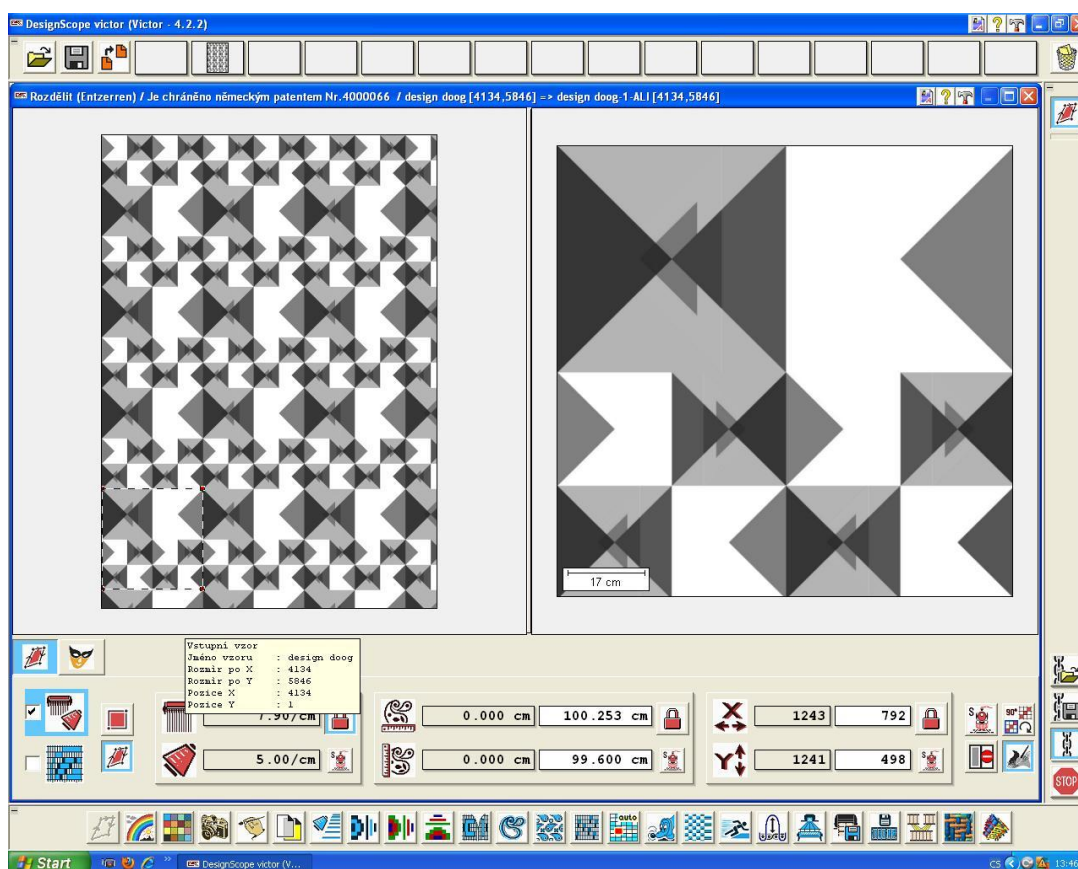
Obrázek 25: Detail vazebného provázání

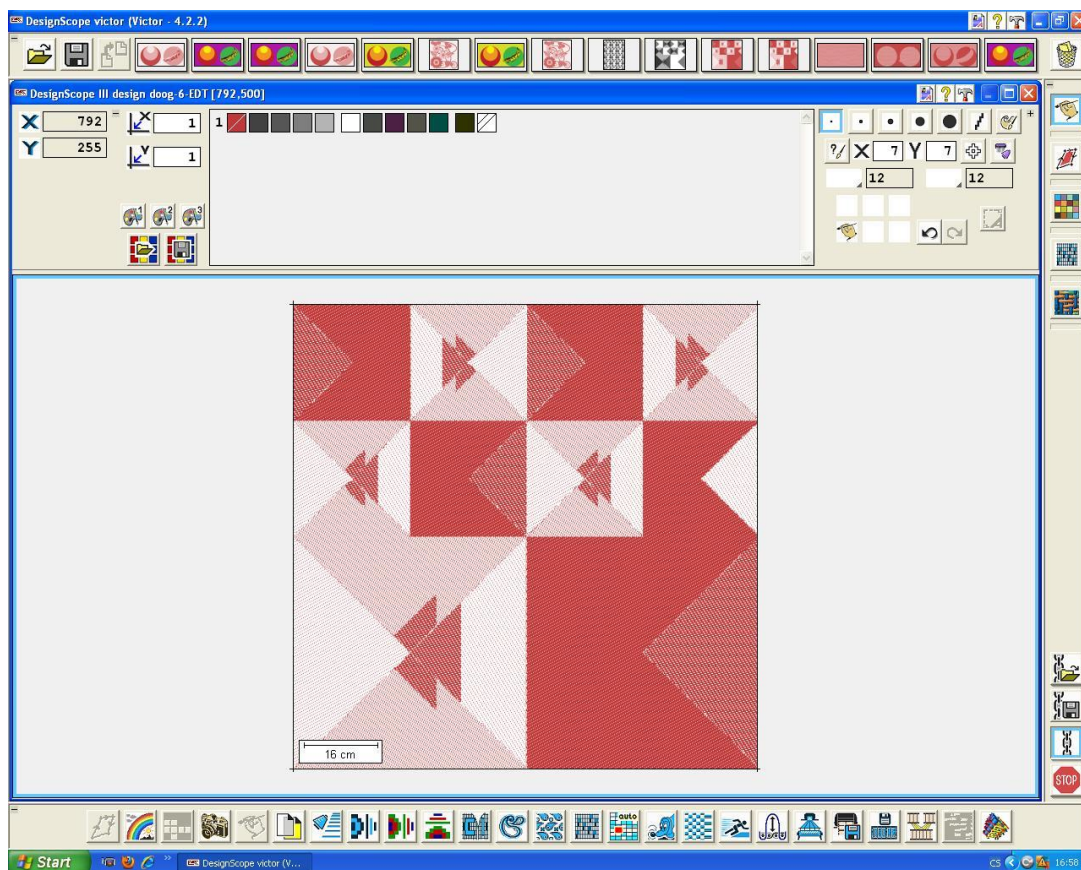
Obrázek 26: Květinový vzor utkaný na žakárském stroji

2.3.2 Soutěž se společností Saint Gobain Adforce

Pro tuto soutěž jsem opět vytvořil vlastní grafiku v programech ilustrátor a photoshop. Do druhého kola soutěže se dostal vzor, pro který byly inspirací povrchy blýskajících se diamantů stylizovaných do geometrie. Poté bylo nutné zařídit technologické zpracování. Toto zpracování se provedlo zcela stejným postupem jako při tvorbě žakárských tkanin v EAT systému. Důležité zde ovšem bylo změnit základní rozměry počtu platin a dostavy a zároveň k nim přiřadit odpovídající atlasové vazby, aby vzory v raportu plynule navazovaly. Veškeré informace k realizaci nám samozřejmě poskytla firma Saint Gobain Adforce. Vzor nebyl zrealizován, byl pouze simulován v EAT systému a poté odeslán do soutěže.

Obrázek 27: Náhled vzoru a základní parametry pro sklolaminátové tapety

Obrázek 28: Náhled simulace vazeb

Obrázek 29: Vzor a jeho simulace v interiéru

3. Závěr

Podle mě tapety v interiérech určitým způsobem dodávají atmosféru, možná přímo vyprávějí příběhy a hlavně také velmi často vyzdvihnou tvar nebo barvu předmětů či nábytku v dané místnosti. Tapetové vzory navržené k této bakalářské práci navrhuji umístit do obývacích pokojů, protože ve mně budí určitý dojem reprezentativnosti. Celkově obývací pokoj je často místností, kde trávíme většinu času, když jsme doma. Zároveň právě obývací pokoj by měl být také pokojem, který je chloubou bytu a zároveň pokojem pro usazení návštěvy.

Tyto tapety lze ovšem bezproblémově umístit i v jiných místnostech a dají se velmi dobře představit také například v pracovně, ložnici nebo v kuchyni, do které mi osobně nejvíce sedí vzory již představených banánů a geometrie (viz obr.) díky jejich barevnosti a jakési hravosti.

Obr 30: Simulace tapety v interiéru 1

Obr 31: Simulace tapety v interiéru 2

Obr 32: Simulace tapety v interiéru 3

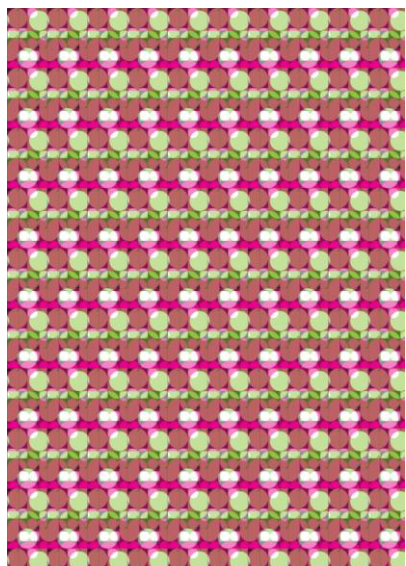
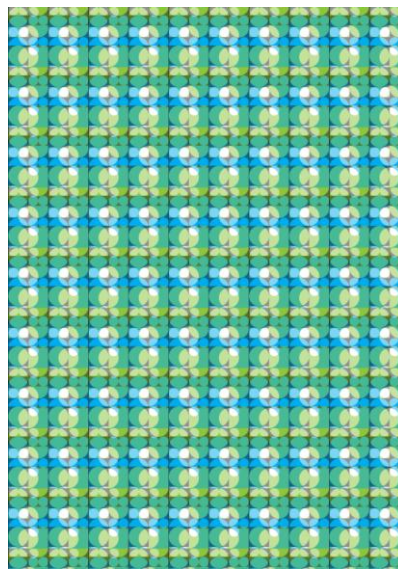
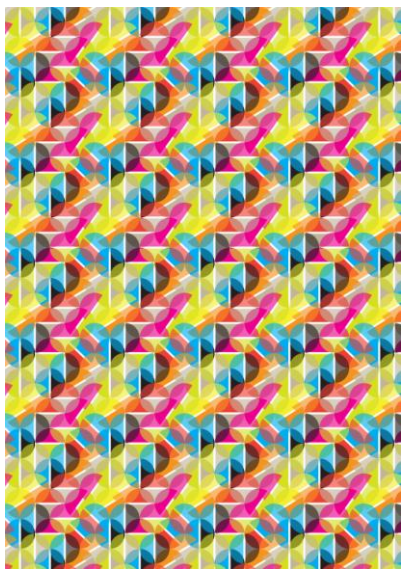
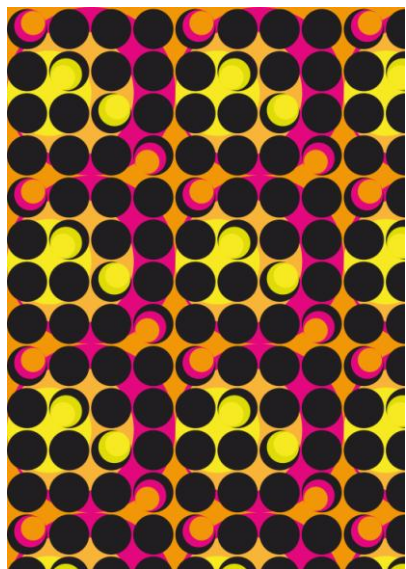
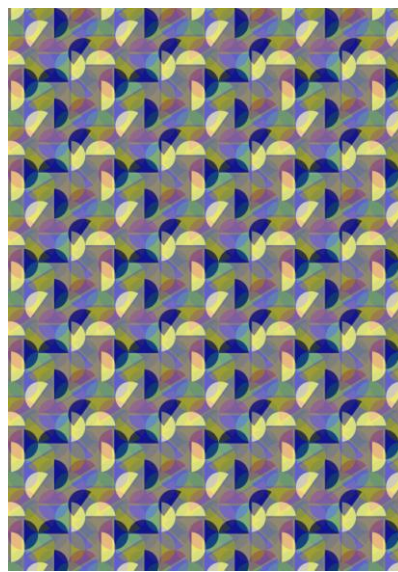
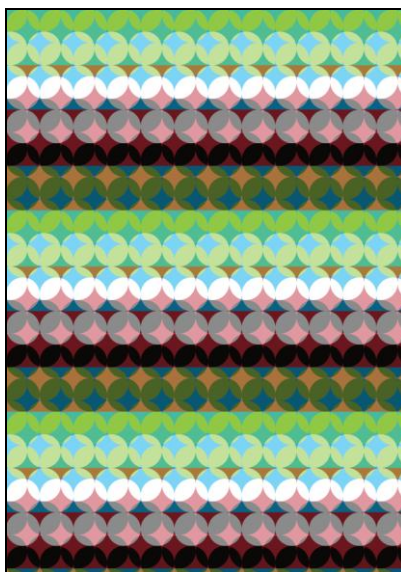
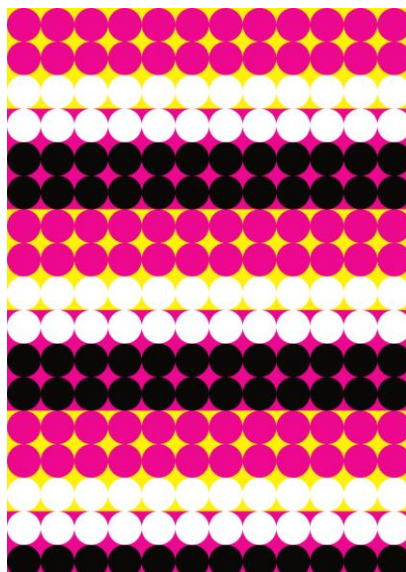
Obr 33: Simulace tapety v interiéru 4

Obr 34: Simulace tapety v interiéru 5

Příloha:

Některé nevybrané vzory

Zdroje a použitá literatura

- [1] Armstrong, M.A., Joseph, D.D., Looss, G.: Groups and Symmetry. New York: Springer Science, 1988. 186 s.; ISBN 0-387-96675-7.
- [2] Skuhrovcová, Š.: Školící manuál firmy Vavex. ISBN neuvedeno.
- [3] Oficiální webové stránky firmy Saint Global Adfors [online] [<http://www.sg-adfors.com>]
- [4] Informace o tapetách [online] [<http://www.cechmal.cz/index.php?menuID=114>]
- [5] 60. léta [online] [<http://cs.wikipedia.org/wiki/1960-1969>]
- [6] Vladimír Nálevka.: Dějiny moderní Doby 3, Fortuna, 1991. 63 s. ; ISBN 80-7168-402-3.
- [7] Robert Kvaček.: České Dějiny 2, Albra , 2002. 244 s. ISBN 80-86490-19-X .
- [8] Stevenson, J.: Dějiny Evropy, Ottovo nakladatelství, 2004. 512 s. ; ISBN 80-7181-132-7.
- [9] Rileyová N.: Dějiny užitého Umění, Slováry, 2004. 544 s. ; ISBN 80-7209-549-8.
- [10] Moda 60. let [online] [<http://www.luxurymag.cz/novinky/1008/jak-je-na-tom-moda-a-60-leta/>]
- [11] Interiery za socialismu [online] [http://bydleni.idnes.cz/podivejte-se-jak-jsme-zili-za-socialismu-v-60-letech-fsy-/panelakovy-byt.aspx?c=A080620_152848_dum_stavime_web]
- [12] Sirková, B.: Vzorování tkanin ; ISBN neuvedeno.
- [13] Obrázek vliesové tapety [online] [<http://www.bydleni.cz/clanek/Vliesove-tapety-jsou-prakticke-a-krasne/tisk/1>]
- [14] Obrázek Textilní tapety [online] [<http://www.optimal-design.cz/3-p165-c2/sortiment/tapety-na-zed/textilni-tapety.html>]

[15] Obrázek Beatles [online] [<http://www.wallsave.com/wallpaper/1920x1080/the-beatles-102862.html>]

[16] Obrázek Mary Quant [online] [Quant<http://vintagevenus.blogspot.cz/2010/02/mary-quant.html>]

[17] Obrázek Květinového designu [online] [http://en.wikipedia.org/wiki/1960s_decor]

[18] Obrázek Hendrix na Woodstocku [online]
[<http://www.britannica.com/blogs/2012/04/27-deadly-age-rock-musicians/>]

[19] Andy Warhol a design banánu [online]
[<http://hollyducarte.blogspot.cz/2011/12/warhol.html>]

[20] Obrázek Piet Modrian [online]
[http://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/f/fe/Mondrian_Composition_II_in_Red%2C_Blue%2C_and_Yellow.jpg]

[21] Obrázek kruhových tapet v interiéru [online] [<http://lovedecor.com/retro-pattern-7.html>]

[22] Obrázek Květinové vzory [online] [http://www.picstopin.com/1920/retro-floral-wallpaper-design-stock-vector-%C2%A9-tanjakrstevska/http:%7C%7Cdrawingclouds*com%7CdC_Files%7CWallpapers%7CRetro_is_Future_Wallpaper%7CRetro_is_Future_1920x1200*.jpg/]

[23] Obrázek Kolibříka [online] [<http://iamlizzyspit.wordpress.com/2010/09/>]